

Temanotat

Mauritania: ID-dokumenter

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Mauritania: ID-dokumenter**

SUMMARY

This report deals with the following Mauritanian identity documents: Birth certificate, certificate of citizenship, national identity card, certificate of residence and passport. The report also describes the procedures pertaining to the registration of birth, marriage, divorce and death. Finally, the report provides an evaluation of the quality of Mauritanian registers, as well as an assessment of the extent of corruption and false Mauritanian passports.

SAMMENDRAG

Temanotatet tar for seg ID-dokumenter i Mauritania, slik som fødselsattest, statsborgerbevis, nasjonalt ID-kort, bostedsbevis og pass. Notatet tar også for seg registreringsrutiner for fødsel, ekteskap, skilsmisse og død. Det gis også en vurdering av kvaliteten på folkeregistre i Mauritania, samt utbredelsen av korrupsjon og forfalskninger av mauritanske pass.

INNHold

1. Innledning	5
2. Dokumenttyper og rutiner for utstedelse	5
2.1 Fødselsattest	5
2.2 Statsborgerbevis	5
2.3 Nasjonalt ID-kort.....	6
2.3.1 Personnummer	6
2.4 Bostedsbevis	6
2.5 Pass	6
3. Registreringsrutiner	8
3.1 Generelt om registreringsrutiner for underlagsdokumenter.....	8
3.2 Finnes det et sentralt arkiv for underlagsdokumenter?.....	8
3.3 Registrering av ulike typer hendelser	9
3.3.1 Fødsel.....	9
3.3.2 Død.....	9
3.3.3 Ekteskap og skilsmisse	9
3.3.4 Sosiokulturelle årsaker til at hendelser ikke registreres	10
3.3.5 Hvordan blir registrerte data kvalitetssikret?	10
3.4 Kontroll av identitetsopplysninger opp mot eksisterende registre	10
3.4.1 Generelt om kvaliteten på folkeregistre i Mauritania	11
3.4.2 Navneloven av 1996.....	11
3.5 Korrupsjon.....	12
3.6 Forfalskninger.....	13
4. Referanser	14

1. INNLEDNING

Kildetilfanget når det gjelder rutiner for folkeregistrering og vurdering av dokumenters notoritet i Mauritania er relativt begrenset og til dels motstridende. Etter det Landinfo kjenner til, finnes det ingen offisielle nettsider eller lignende som på helhetlig vis gjør rede for registreringsrutiner eller kvalitetssikring av disse, eller prosedyrer for dokumentutstedelse. Det finnes videre svært lite informasjon om kvaliteten på registre og arkiver. Dette temanotatet er basert på e-poster fra Mauritania's ambassade i Tyskland, muntlig informasjon fra Mauritania's ambassade i Senegal, samt informasjon fra ulike fagartikler og artikler fra lokal presse på internett. Landinfo har også hatt tilgang til lov om folkeregistrering (Code d'Etat Civil 1996),¹ samt loven om sivilstand (Code du Statut Personnel 2001).

Arabisk er hovedadministrasjonsspråk i Mauritania, men mange dokumenter inneholder tekst både på arabisk og fransk. Mange institusjoner og embeter har både franske og arabiske betegnelser, men i noen tilfeller tilsvarer de franske betegnelse de arabiske. Vi har tatt med begge betegnelser der det har vært mulig.

2. DOKUMENTTYPER OG RUTINER FOR UTSTEDELSE

2.1 FØDSELSATTEST

Fødsel skal registreres innen tre måneder ved folkeregistret. Offentlige og private helseinstitusjoner fører liste over fødsler, men langt fra alle barn blir født på helseinstitusjon. Det lokale folkeregisteret utsteder fødselsattest, som inneholder barnets fødselsdato og -sted, barnets kjønn og navn.² I tillegg fremkommer far og mors navn og etternavn, fødselsdato og -sted, yrke, bostedsadresse og nasjonalitet. Fødselsattesten skal signeres av to tjenestemenn.

Det er anledning til å etterregistrere fødsel, men da kreves det en avgjørelse i domstolen. I denne prosessen er det vanlig med vitnemål fra en valgt representant fra bydelen (*délégué de quartier*) eller landsbysjefen (*chef de village*) om at barnet er født i området, og på hvilket tidspunkt. Etter at domstolen har tatt en avgjørelse i saken, kan fødselsattest utstedes ved folkeregisteret (Mauritania's ambassade i Senegal).

Dersom eksakt fødselsdato er ukjent når fødselen etterregistreres, benyttes datoen 31. desember.

2.2 STATSBORGERBEVIS

Søknad om statsborgerbevis rettes til prefekten (fransk: *préfet*, arabisk: *hakim*) i det aktuelle området, som etter undersøkelser sender sin anbefaling til

¹ Kun deler av loven (i fransk versjon) ligger tilgjengelig på internett.

² Etter innføringen av navneloven i 1996 (Loi du système patronymique 1996) er det obligatorisk for alle mauritanere å være registrert med både fornavn og etternavn, se punkt 3.4.2.

regionsguvernøren (fransk: *gouverneur*, arabisk: *wali*), som utsteder dokumentet. Undersøkelsen består blant annet av vitnemål fra personer som kjenner søkeren og som kan bevitne at personen er fra Mauritania. Det er også mulig å oppnå mauritansk statsborgerskap ved søknad.

2.3 NASJONALT ID-KORT

Nasjonalt ID-kort er en rettighet for alle mauritanske borgere, men det er ikke påbudt å ha et. Nasjonalt ID-kort utstedes ved lokal politistasjon. Personlig oppmøte er obligatorisk, blant annet for å ta fingeravtrykk. Ved søknad om ID-kort må man fremlegge fødselsattest og statsborgerbevis.

Personnummeret står på ID-kortet, sammen med fingeravtrykk.

2.3.1 Personnummer

Mauritania har et system med personnummer som følger en person gjennom hele livet. Nummeret består av seksten siffer, og bygger på fødselsregistrering: to siffer for region, to siffer for departement, åtte siffer for fødselsdato, to siffer for registernummer, og to siffer som indikerer sidetallet i registeret hvor oppføringen står.

2.4 BOSTEDSBEVIS

Bostedsbevis kan fås ved henvendelse til rådhuset på stedet hvor man er bosatt. Det finnes mange måter å sannsynliggjøre at man er bosatt på et bestemt sted, som for eksempel ved å vise frem en strømrregning eller en leiekontrakt. At man er bosatt på et bestemt sted kan også sannsynliggjøres gjennom vitnemål fra en valgt representant fra bydelen (*délégué de quartier*) i urbane strøk eller en landsbysjef (*chef de village*) i rurale strøk. De er ikke vanlig med gateadresser utenfor de store byene.

2.5 PASS

Mauritanske borgere får pass etter søknad til det nasjonale sikkerhetsdirektoratet (*Direction générale de la sûreté nationale*) i hovedstaden Nouakchott. Søknaden skal, i tillegg til søknadsskjema, inneholde kopi av nasjonalt ID-kort, fødselsattest, statsborgerbevis og bostedsbevis, samt passbilder.³ Søkeren betaler en stempelavgift på 10000 UM (rundt NOK 200)⁴ og får kvittering på mottatt søknad. Det kreves i utgangspunktet personlig oppmøte når søknad fremmes (Mauritanias ambassade i Tyskland, e-post august 2010).

Selv om det i prinsippet kreves personlig oppmøte for å få pass, opplyser den mauritanske ambassaden i Senegal (intervju oktober 2010) at det ikke er uvanlig at pass utstedes uten at personen er tilstede. Dette godtas av mauritanske myndigheter forutsatt at det nasjonale id-kortet til personen som søker pass fremlegges.

³ Ifølge hjemmesidene til Mauritanias ambassade i Marokko kreves det kun nasjonalt id-kort og statsborgerbevis for å få pass, og ikke bostedsbevis.

⁴ Ifølge den norske ambassaden i Rabat er stempelavgiften 20 000 UM. I de passene Landinfo har hatt tilgang til, varierer stempelavgiften mellom 10 000 og 20 000 UM, til tross for at passene er utstedet omtrent på samme tidspunkt.

Mauritanias ambassade i Tyskland opplyser at det også er mulig å søke om pass gjennom landets ambassader og konsulater, forutsatt at søknaden inneholder alle påkrevde dokumenter i original.

Man kan også få utstedt nytt pass til erstatning for et utgått pass ved å sende det utgåtte passet til sikkerhetsdirektoratet i Nouakchott.

Søknaden om pass behandles av sikkerhetsdirektoratet i Nouakchott og utstedes der. Landinfo har ikke kunnet bringe på det rene hvilke rutiner og metoder sikkerhetsdirektoratet har for å undersøke ektheten av underlagsdokumentene før utstedelse av pass finner sted. Gitt at det ikke finnes noe sentralt register for underlagsdokumenter (se punkt 3.2), er det rimelig å anta en eventuell kontroll av underlagsdokumenter er av teknisk art (det vil si undersøkelser om underlagsdokumentene er ekte), og ikke undersøkelser om hvorvidt opplysningene på underlagsdokumentene er korrekte.

Mauritaniere i utlandet kan fornye pass for inntil tre år ved landets ambassader. Forlengelsen påskrives for hånd ved ambassaden. Ved tap av pass kan ambassadene utstede en laissez-passer, slik at søkeren kan dra til Nouakchott for å skaffe seg nytt pass der ved personlig oppmøte.

Det nasjonale passregisteret er lokalisert i sikkerhetsdirektoratet i hovedstaden Nouakchott hvor passene også utstedes (Mauritanias ambassade i Tyskland, e-post august 2010).

I databasen Keesing Documentchecker finnes det to typer mauritanske pass. Det første passet har en varighet på tre år, mens det andre passet har en varighet på fem år. En del tekniske detaljer er også forskjellig i de to passene. Ifølge Mauritania ambassade i Senegal er dette pass av eldre type som ikke lenger utstedes.

Den passtypen som blir brukt i dag, og som Landinfo fikk forelagt under møte med Mauritania ambassade i Senegal i oktober 2010, har grønt omslag og har dimensjon 12,5 x 8,7 cm. Personopplysningene står liggende på side 2. Personopplysningene er skrevet for hånd på fransk og arabisk. Siden er laminert. Passbildet er limt, ikke stemplet, og på plastfilmen over bildets venstre hjørne står forkortelsen RIM (République Islamique de Mauritanie) med en halvmåne og en stjerne i gull. Personnummer er ikke markert i passet. Passnummer er gravert inn på passets høyre kortsida. Passet har en varighet på tre år. Signaturfeltet kan stå tomt, og åpner for at passeieren kan signere i etterkant. Passet har et offisielt stempel på personopplysningssiden, samt signatur, stempel og kvittering for stempelavgift fra utstedende myndighet på side 6.

Ifølge Mauritania ambassade i Senegal kan passet forlenges i tre år. På spørsmål på hvorfor noen pass har en varighet eller forlengelse på fem år, svarte ambassaden i at dette skyldtes et ønske om å være fleksibel, blant annet overfor mauritaniere i utlandet som kunne ha vanskeligheter med å skaffe seg nye pass eller fornye sine gamle pass. En slik praksis er mulig siden varighet og forlengelse skrives i passet for hånd.

3. REGISTRERINGSRUTINER

3.1 GENERELT OM REGISTRERINGSRUTINER FOR UNDERLAGSDOKUMENTER

Mauritania er administrativt inndelt i tretten regioner (*wilaya*). Regionene er inndelt i 52 distrikter (*muqata'a*⁵), som igjen er inndelt i 208 kommuner. Hver regionhovedstad har et folkeregister, og det finnes også folkeregistre i en del kommuner. Siden Mauritania er et tynt befolket land med store avstander, kan regjeringen utnevne assistenter (*auxiliaires d'état civil*) som er lønnet av staten og som har ansvar for å videreformidle opplysninger om fødsel, død, ekteskap og skilsmisse fra befolkningen til folkeregisteret (*centre d'état civil*) i den aktuelle regionhovedstaden eller kommunen.

Fødsel, død, ekteskap og skilsmisse skal registreres i folkeregisteret innen tre måneder. Det er anledning til å etterregistrere opplysninger, men da kreves det en avgjørelse i domstolen. Opplysningene som ønskes etterregistrert oversendes folkeregisteret, som skriver en begrunnelse til domstolen i distriktet. Ved tvil kan dommeren innkalle søkeren, representanter for folkeregisteret samt vitner for å bekrefte opplysningene (Code d'Etat Civil 1996, artikkel 79-82).

Det er ikke mulig å endre opplysninger i folkeregisteret annet enn dersom det foreligger en juridisk avgjørelse om dette (Code d'Etat Civil 1996, artikkel 77). I tilfeller hvor det påvises materielle feil i folkeregisteret, kan dette rettes kun ved formell søknad til statsadvokaten (Code d'Etat Civil 1996, artikkel 76).

Alle registreringer gjøres i tre eksemplarer. Ett eksemplar arkiveres i folkeregisteret i det aktuelle distriktet eller kommunen, ett sendes til domstolen i regionen og det tredje og siste eksemplaret sendes til Innenriksdepartementet (Code d'Etat Civil 1996, artikkel 15).

Registreringene skrives på arabisk eller fransk.

3.2 FINNES DET ET SENTRALT ARKIV FOR UNDERLAGSDOKUMENTER?

Etter folketellingen i 1998 ble det opprettet et nasjonalt arkiv med opplysninger fra folketellingen samt en del historiske data fra ulike registre. Dette nasjonale arkivet har imidlertid store feil og mangler (Diagana 2008), både på grunn av metodiske feil som ble begått under innsamlingen av opplysningene og fordi ikke alle innbyggere i Mauritania ble registrert.⁶ Det planlegges derfor en ny folketelling i nær framtid.⁷ Det er ikke mulig å få utskrift av informasjonen som er registrert i dette elektroniske arkivet. For å få utskrift av fødselsattest eller lignende dokument, må man henvende seg til folkeregisteret hvor hendelsen ble registrert (Mauritanias ambassade i Senegal).

Ifølge Mauritanias ambassade i Senegal er ikke de ulike lokale registrene i landets regioner og kommuner knyttet sammen i et nasjonalt register. Dette innebærer at den

⁵ I franskspråklig kildemateriale ofte stavet *moughataa*.

⁶ Innbyggerne i Mauritania måtte selv henvende seg til myndighetene for å bli registrert, og en del fikk av ulike grunner ikke med seg at folketellingen fant sted, eller unnlot å møte (Mauritanias ambassade i Senegal).

⁷ I følge den mauritanske ambassaden i Senegal, skal ny folketelling etter planen finne sted i første halvdel av 2011.

myndighet som utsteder pass og ID-kort kun har mulighet til å undersøke underlagsdokumentene ved å henvende seg til det lokale folkeregisteret hvor hendelsen ble registrert for å få opplysningene bekreftet. Landinfo har ikke opplysninger om hvorvidt dette gjøres systematisk.

3.3 REGISTRERING AV ULIKE TYPER HENDELSER

3.3.1 Fødsel

Melding om fødsel skal skje innen tre måneder. Det er barnets slektninger som i henhold til loven skal sørge for at fødselen blir registrert. Også personer med fullmakt eller personer som var til stede ved fødselen kan registrere denne. Fødselen meldes direkte til det lokale folkeregisteret eller til en assistent som igjen viderefremmer opplysningen til det lokale folkeregisteret (Code d'Etat Civil 1996, artikkel 45).

Når foreldre registrerer en fødsel, legger de frem bekreftelse fra sykehus dersom barnet er født på en helseinstitusjon, foreldrenes ID-kort samt eventuell vigselfattest dersom foreldrene er gift.

3.3.2 Død

Dødsfall meldes til det lokale folkeregisteret, som utsteder dødsattest (Code d'Etat Civil 1996, artikkel 52). Det er den avdødes slektninger som har ansvar for å melde dødsfall til folkeregisteret. Familiemedlemmers dødsfall skal føres inn i familieboka (se 3.3.3).

3.3.3 Ekteskap og skilsmisse

Ekteskap inngås vanligvis etter muslimske skikker og tradisjoner. Ekteskapet registreres ved folkeregisteret og vigselfattest utstedes innen tre måneder. Før vigselfattesten utstedes, skal en jurist (*faqih*) undersøke om ekteskapet er inngått i overensstemmelse med sharialovgivningen (Code du Statut Personnel 2001, artikkel 66). I denne prosessen vil normalt ektefellenes identitet undersøkes, blant annet fordi sharia har forbud mot visse typer ekteskap mellom slektninger. Landinfo har imidlertid ingen opplysninger om hvilke dokumenter som eventuelt må fremlegges forut for ekteskapsinngåelsen, og i hvilken grad disse dokumentene undersøkes på noe vis.

I tillegg til opplysninger om navn, bostedsadresse til ektefellenes foreldre og vitner, skal vigselfattesten presisere en eventuell medgifts størrelse, navn på eventuelle tidligere ektefeller og særskilte avtaler mellom ektefellene. Den skal være signert av ektefellene, to vitner samt to representanter fra folkeregisteret.

I tillegg til vigselfattest får ektefellene utstedt en familiebok. Familieboken inneholder vigselfattesten, og kan ved behov suppleres med eventuelle barns fødselsattest og dødsattest for familiemedlemmer.

Det er mulig å etterregistrere ekteskap, men da må det foreligge en avgjørelse fra domstolen (Code du Statut Personnel 2001, artikkel 75).

Skilsmisse registreres på eget felt på vigselfattesten, og føres så i folkeregisteret (Code d'Etat Civil 1996, artikkel 71).

3.3.4 Sosiokulturelle årsaker til at hendelser ikke registreres

En rekke hendelser blir ikke registrert i folkeregisteret, selv om det formelt skal gjøres. Dette skyldes visse sosiokulturelle trekk ved det mauritanske samfunnet (Ichidou 2007):

- Mauritania er et stort og spredt befolket land, og stor avstand til folkeregistrene kan hindre folk i å registrere hendelser når de inntreffer, selv om de er forpliktet til dette ved lov;
- Mange registrerer ikke hendelser før de faktisk har et reelt behov for dokumentasjon, for eksempel i forbindelse med ekteskapsinngåelse, søknad om pass, osv., noe som fører til en stor grad av etterregistrering av hendelser;
- Rundt halvparten av befolkningen i Mauritania kan ikke lese og skrive, og mange kjenner ikke til loven og egne forpliktelser i henhold til denne;
- Mauritania er tradisjonelt et nomadisk samfunn, hvor statlig administrasjon kun har spilt en marginal rolle og hvor klanene selv tradisjonelt har hatt egne metoder for å skaffe seg oversikt over gruppens medlemmer.

Som et tradisjonelt nomadisk samfunn, har befolkningen i Mauritania hatt en generell stor bevegelsesfrihet, ikke bare innad i landet, men også i de omliggende stater (Vest-Sahara/Marokko, Algerie, Mali, Senegal), hvor mange mauritanere har slekt og forretningsinteresser. Imidlertid synes mauritanske myndigheters offensiv mot terrorgruppen Al-Qaida i det islamske Maghreb (AQIM) fra 2010 å ha medført økt personkontroll, samt økt kontroll med reisende inn og ut av landet (Norges ambassade i Marokko, e-post oktober 2010).

3.3.5 Hvordan blir registrerte data kvalitetssikret?

Lov om folkeregistrering stipulerer at statsfunksjonærer og assistenter skal avlegge ed på at de skal utføre sin gjerning etter loven og at de står personlig ansvarlig ved feil eller fusk. Assistentene skal blant annet utpekes på bakgrunn av sin ”gode moral” (Code d’Etat Civil 1996, første kapittel).

Når det gjelder konkrete kvalitetssikringstiltak, er den mauritanske forvaltningen i så dårlig forfatning både med hensyn til menneskelige ressurser og tekniske innretninger at det verken finnes effektive rutiner for kvalitetssikring eller ressurser til å implementere slike rutiner. På grunn av manglende tradisjoner for registrering av hendelser, og dermed utstrakt bruk av etterregistreringer, er man i mange tilfeller nødt til å belage seg på uttalelser og vitnemål, noe som kan føre til at upresise og i noen tilfeller uriktige opplysninger blir registrert. I tillegg til manglende ressurser, må det også tas høyde for bruk av bestikkelser ved registrering av hendelser og utstedelse av dokumenter (se punkt 3.5).

3.4 KONTROLL AV IDENTITETSOPPLYSNINGER OPP MOT EKSISTERENDE REGISTRE

Som tidligere nevnt, vil mangelen på sentrale registre for alle underlagsdokumenter i praksis gjøre det vanskelig å sjekke identitetsopplysninger opp mot eksisterende registre når en person søker om pass eller ID-kort. Under følger noen aspekter ved kvaliteten på de lokale registrene i Mauritania og hvilke faktorer som kan medvirke til å forringe kvaliteten på identitetsopplysningene.

3.4.1 Generelt om kvaliteten på folkeregistre i Mauritania

Lov om folkeregistrering (Code d'Etat Civil 1996) setter klare rammer for hvordan registre skal føres. Det finnes imidlertid ingen opplysninger om i hvilken grad disse registreringsrutinene følges i praksis og hvorvidt de nasjonale og lokale arkivene er komplette og oppdaterte.

Frem til 1998 fantes det kun lokale folkeregistre i hver *wilaya*. Etter folketellingen i 1998 ble det opprettet et nasjonalt register, men dette registeret inneholder ifølge direktøren for det nasjonale folkeregisteret mange feil og mangler (Diagana 2008). Mange av feilene i eldre, lokale registre skyldes at Mauritania fikk en lovgivning om folkeregistrering så sent som i 1996; før dette var registreringen mer eller mindre tilfeldig og basert på uklare retningslinjer nedarvet fra fransk koloniadministrasjon. Mangelen på et sentralt register knyttet opp til for eksempel personnummer, åpner for muligheten for at en og samme person er registrert med ulike opplysninger på ulike steder i landet.

Selv om feil- og dobbeltregistreringer kan skje på grunn av et vanskelig tilgjengelig, desentralisert system, kan slike registreringer også ha sin bakgrunn i et bevisst ønske om å registrere uriktige opplysninger. Slike motiver kan for eksempel være at foreldre oppgir uriktig fødselsdato for sine barn for å skrive dem inn senere på skole på grunn av behov for arbeidskraft i jordbruk eller dyrehold, at en person oppgir feil fødselsdato for å komme innenfor aldersgrensen for en statlig opptaksprøve, eller lignende (Diagana 2008).

På bakgrunn av muligheten til å omgå gjeldende rutiner for registrering og utstedelse av dokumenter, synes det rimelig å konkludere med at man ikke uten videre kan gå ut fra at landets dokumenter og landets registre er i samsvar. Etter Landinfos oppfatning finnes liten eller ingen mulighet til å etterprøve opplysninger i de ulike dokumentene.

3.4.2 Navneloven av 1996

En annen årsak til feil- og dobbeltregistreringer skyldes at Mauritania fikk navnelov først i 1996 (Loi du système patronymique 1996). Før innføringen av denne loven ble man registrert med fornavn og navnet på en mannlig slektning i oppadgående linje (far, bestefar, kjent forfar). Siden fornavn i Mauritania i stor grad er religiøse navn, særlig fra islam, og gjerne en variant av navnet Mohammed (rundt 30 % av befolkningen i Mauritania antas ifølge Cheikh (2000) å bære dette fornavnet i en eller annen variant), finnes det mange personer med samme navn i mauritanske registre, noe som selvfølgelig kan skape forvirring.⁸ For å unngå å ha for mange med samme navn i en familie, kan barna ta navn etter ulike slektninger, med det resultat at slektskapsforholdet mellom søsken ikke lett fremgår i registrene, siden foreldrene ikke nødvendigvis er registrert med eksakt fødselsdato. For å bøte på dette, skal

⁸ I dagliglivet unngår man problemet med likelydende navn ved at alle har ulike kallenavn som skiller dem fra andre med samme offisielle navn (Cheikh 2000). For mer informasjon om arabiske navneskikker, se Landinfo 2008.

enhver ifølge navneloven fra 1996 registreres med fornavn, far eller mors navn, samt valgt etternavn. *Ould* ('sønn av') og *mint* ('datter av') er valgfritt (Cheikh 2000).⁹

Innføringen av et valgt etternavn til erstatning for fars eller annen slektnings navn har imidlertid ført til dobbeltføringer, siden mange har registrert seg med valgt etternavn til tross for at de allerede figurerte i arkivet med en mannlig slektnings navn (Cheikh 2000).

Mauritania er et land hvor skriftkulturen tradisjonelt har stått svakt. Mange mauritaniere kan ikke lese og skrive, og kan derfor være ute av stand til selv å undersøke hvorvidt navnet deres er registrert på riktig måte i dokumentene. Variasjonen synes særlig stor når opprinnelige arabiske og afrikanske navn skrives på fransk, gjerne av lite skrivekyndige funksjonærer. Noe variasjon i stavemåte av navn betyr derfor ikke nødvendigvis at personen bevisst har forsøkt å manipulere personopplysninger, men kan rett og slett skyldes flytende skriftnormer når det gjelder transkripsjon av egennavn. (På arabisk forekommer det bare ytterst sjelden at ett navn kan skrives på flere måter.)

Det sentrale arkivet som ble etablert i 1998 er elektronisk, ellers er de fleste arkiver i Mauritania ført for hånd.¹⁰

3.5 KORRUPSJON

Mauritania ligger på 130. plass av 180 land på Transparency Internationals *Corruption Perceptions Index 2009* (TI 2009). Også blant landene i Afrika sør for Sahara befinner Mauritania seg i den nederste tredjedelen (plass 25 av 36). Land som oppnår en score på under tre poeng på CPI, slik som Mauritania, har et korrupsjonsnivå som Transparency International karakteriserer som "eskalerende".¹¹

Korrupsjon er vanlig i all kontakt mellom myndigheter og befolkning i Mauritania, som i Vest-Afrika generelt. Selv om det etter Landinfos kjennskap ikke finnes noen empirisk studie av hvordan den generelle korrupsjonskulturen i landet gjør seg utslag med hensyn til dokumentutsedelse, er det kjent fra andre studier fra regionen at nettopp dokumentutsedelse er et område innen offentlig forvaltning hvor bestikkelser er svært vanlig (Blundo & Olivier de Sardan 2006). Det er således grunn til å anta at det er knyttet bestikkelser til dokumentutsedelser i Mauritania, selv om omfanget er ukjent.¹²

⁹ Merk at dette i hovedsak gjelder maurerbefolkningen. De afrikanske folkegruppene (for eksempel toucouleur, soninké, wolof), har en annen navnetradisjon med fornavn og etternavn.

¹⁰ Til tross for at man i mange kommuner har begynt å registrere hendelser elektronisk, har manglende muligheter til å ta sikkerhetskopier gjort at mange folkeregistre foretrekker å føre registre for hånd (Mauritanias ambassade i Senegal).

¹¹ Det engelske begrepet er som brukes av Transparency International er 'rampant'.

¹² Kildene som Landinfo har spurt om dette temaet opplyser at de ikke har grunnlag for å uttale seg om korrupsjon i forbindelse med utsedelse av ID-dokumenter. Korrupsjon på dette feltet i regionen er imidlertid så veldokumentert at det ikke kan herske noen tvil om slik korrupsjon finnes; spørsmålet blir heller hvor stort omfanget er i hvert enkelt land (se for eksempel Blundo & Olivier de Sardan 2006). Ifølge en godt informert diplomatisk kilde er imidlertid korrupsjonsnivået på dette feltet mindre omfattende i Mauritania enn i andre land i regionen; korrupsjonen knytter seg ifølge kilden i større grad til tildeling av større kontrakter, lisenser og lignende, enn til "småkorruptjon" knyttet til dokumentutsedelse (møte, Dakar, Senegal september 2010).

For det første fungerer bestikklser ofte som en ”avgift” for å hente ut korrekt registrert informasjon fra registre. Dersom slike bestikklser ikke betales, kan prosessen ta svært lang tid eller forespørselen bli ”forlagt” og støve ned.

Bestikklser kan videre brukes til å registrere og få utskrift av uriktig informasjon. Graden av uriktige opplysninger går i en glidende overgang fra en liten endring i for eksempel fødselsdato til opprettelsen av en fiktiv identitet. Omfanget av uriktige opplysninger i mauritanske dokumenter er ukjent.

3.6 FORFALSKNINGER

Det må tas høyde for at det sirkulerer falske mauritanske pass, noe som blant annet fremkommer i lokal presse.¹³ Landinfo kjenner ikke til omfanget av falske mauritanske pass i sirkulasjon, og kildene Landinfo har vært i kontakt med opplyser at de ikke har grunnlag for å uttale seg om dette. I en presseartikkel som omhandler en debatt om folkeregistrering i det mauritanske senatet i 2009 (Diop 2009), fremkommer det at mauritanske folkevalgte selv peker på forhold som manipulering av dokumenter og forfalskninger, uten at det fremgår hvordan dette praktisk gjøres eller omfanget av problemet.

Etter Landinfos oppfatning er imidlertid omfanget av falske eller forfalskede dokumenter mindre omfattende enn dokumenter med ukorrekte opplysninger, uansett om dette skyldes bevisst manipulasjon eller ikke. Historiske feilregistreringer, ulike sosiokulturelle forhold, mangelfulle registrerings- og kvalitetssikringsrutiner samt muligheten for korrupsjon vil til sammen tale for at man ikke uten videre kan gå ut fra at landets dokumenter samsvarer med landets registre, eller at landets registre inneholder korrekte og oppdaterte opplysninger.

¹³ I en notis fra avisen *Nouakchott Info* kan man for eksempel lese at mauritansk politi i november 2004 undersøkte en leilighet hvor de fant fødselsattester, statsborgerbevis og nasjonale ID-kort, samt datamaskiner, printere og annet utstyr som de mente skulle brukes til å lage falske identitetspapirer. Det er ifølge avisen ikke brakt på det rene om det dreier seg om falske dokumenter eller ekte dokumenter med uriktig innhold (Nouakchott Info 2004).

4. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Blundo, G. & Olivier de Sardan, J-P. (2006). *Everyday corruption and the state in Africa. Citizens & public officials*. London & New York: Zed Books.
- Cheikh, A.W. (2000). De la nomadisation des noms propres. Etat civil et «démocratie» en Mauritanie, I: Bourgeot, A. (Red.), *Horizons nomades en Afrique sahélienne. Sociétés, développement et démocratie*. Paris: Karthala, 99-113.
- [Code d'Etat Civil] (1996, 19. juni). *Loi n° 96/019 en date du 19 juin 1996 portant Code d'Etat Civil*. Nouakchott: République Islamique de Mauritanie. Tilgjengelig fra http://avocatmauritanie.org/francais/loi_mat_civile/Code%20d'tat%20civil%20Fr.pdf [lastet ned 11. november 2010]
- [Code du Statut Personnel] (2001, 19. juli). *Loi n° 2001-052 du 19 juillet 2001 portant Code du Statut Personnel*. Nouakchott: République Islamique de Mauritanie. Tilgjengelig fra http://www.law.yale.edu/rcw/rcw/jurisdictions/afw/mauritania/mauritania_per_status_fr.pdf [lastet ned 11. november 2010]
- Diagana, B. (2008, 25. desember). Le directeur général de l'Office National de l'Etat Civil à "Horizons": "Le personnel en règle a été payé, seuls ce qui ne remplissent pas les conditions n'ont pas bénéficié de payement". *Actualité & Revue de Presse Maghreb*. Tilgjengelig fra <http://actualites.marweb.com/mauritanie/economie/office-national-etat-civil--horizons-conditions-payement.html> [lastet ned 11. november 2010]
- Diop, Moussa (2009, 15. desember). L'état civil débattu en séance plénière au sénat : Un recensement administratif en cours de préparation au nom du système biométrique. *Le Quotidien de Nouakchott*. Tilgjengelig fra <http://www.quotidien-nouakchott.com/1%E2%80%99%C3%A9tat-civil-d%C3%A9battu-en-s%C3%A9ance-pl%C3%A9ni%C3%A8re-au-s%C3%A9nat-un-recensement-administratif-en-cours-pr%C3%A9paration-a?page=0%2C0%2C0%2C0%2C0%2C0%2C0%2C0%2C0%2C60> [lastet ned 11. november 2010]
- Ichidou, J. (2007, november). *Accès à la justice et état de droit*. Nouakchott : Centre Mauritanien d'Analyse des Politiques/Programme des Nations Unies pour le Développement. Tilgjengelig fra http://www.undp.org/legalempowerment/reports/National%20Consultation%20Reports/Country%20Files/16_Mauritania/16_3_Access_to_Justice.pdf [lastet ned 11. november 2010]
- Landinfo (2008, 4. februar). Navneskikker i arabiske land. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/675/1/675_1.pdf [lastet ned 11. november 2010]

- [Loi du système patronymique] (1996, 19. juni). *Loi n° 96-020 du 19. juin 1996 instituant un système patronymique*. Nouakchott: République Islamique de Mauritanie. Tilgjengelig fra <http://www.glin.gov/view.action?searchDetails.queryType=BOOLEAN&searchDetails.queryString=subterm%3Aequals%28%22en+Civil+registry%22%29&searchDetails.showSummary=true&glinID=90862&searchDetails.offset=10&refineQuery=subterm%3Aequals%28%22en+Criminal+law%22%29&refineQueryType=BOOLEAN&searchDetails.sortOrder=rank&searchDetails.searchAll=true&summaryLang=ar&refine=&fromSearch=true&searchDetails.activeDrills=> [lastet ned 11. november 2010]
- Nouakchott Info (2004, 12. november). *Etat Civil. Un faussaire écroué*. *Nouakchott Info*. Tilgjengelig fra <http://www.ani.mr/old/mapeci/679/nation.htm> [lastet ned 11. november 2010]
- TI, dvs. Transparency International (2009). *Corruption Perceptions Index 2009*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2009/cpi_2009_table [lastet ned 11. november 2010]

Muntlige kilder

- Mauritania's ambassade i Tyskland. E-post 24. august og 1. oktober 2010.
- Diplomatsk kilde. Møte i Dakar, Senegal, 30. september 2010.
- Mauritania's ambassade i Senegal. Møte i Dakar, Senegal 1. oktober 2010.
- Norges ambassade i Marokko. E-post 12. oktober 2010.